

AD CAPVT

Septimum.

SVMMARIVM.

- 1 Agentes de materia enumerantur.
 2 Feminis maius robur habere in sustinendis vulneribus quam viros, an verum sit?
 3 Masculo, & femina uno partu editis, ille prior egressus creditur.
 4 Si vir & femina pro eodem criminis facti torquendi, ab hac incertis tortura.
 5 I. nihil interest 32 ff. ad leg. Iul. de adulterio exponitur, & n. 6.
 6 Mare, & femina eodem conflictu perentibus, quis prior decessisse presumatur, & n. 56.
 8 Cum quid defertur coniugi, qui in matrimonio deceperit, virroque simul ruina, vel alio modo extincto, debetur, & num. 9.
 10 Donatio inter virum, & uxorem, virroque simul mortuo, confirmatur.
 11 Idem si inter patrem, & filium fam.
 12 Donatio inter coniuges, ut confirmetur morte, traditionem requirit.
 13 An si est factus?
 14 Dominum rei donatae inter coniuges penes donatarium permanet, & si tradatur.
 15 In Hispania num donatio inter virum, & uxorem sufficit.
 16 De ratione, l. si inter, ff. de reb. dub.
 17 Donatio inter coniuges morte ciuilis confirmatur.
 18 De interpretatione d. l. si inter, & n. 19.
 20 Donations inter virum, & uxorem an favorebiles, vel odios & habeantur.
 21 Si vir, & uxor, quorum unus alter idoneauerat, diuerso loco, aut tempore deceperant, & quis prior mortuus ignoretur, successori, qui egerit, onus probacionis incumbit.
 22 Donatio inter coniuges putatiuus morte non confirmatur, in quo prorsus est nulla limitatur, ibi.
 23 Nonnulla circa l. ex facto 17. ff. Si quis

- autem, ff. ad Trebellian adnotantur.
 24 Substitutus si sine liberis institutus decedat, an teneatur probare, filios non existisse mortis tempore? & n. 2.
 25 Egyptiorum ratio, propter quam hominis vitam ad centum annorum restinxerunt, & n. 26. 27.
 28 Homo ad centrum annos vivere an presumatur? & n. 51. 34.
 29 Homo mortuus presumitur, ceterum clavis anni abeatur nativitate.
 30 Vitan, vel mortem aliquius allegans ad probandum astringitur.
 31 Allegans vivere aliquem, quem vixisse confat, num ad probationem teneatur?
 35 Substitutus pupillaris an, & quando probare teneatur, cum, de cuius hereditate agitur intra impubertatem obesse, 36. 37.
 38 Distinctio Bartoli inter dispositionem legis, & hominis improbatum.
 39 Quoties ex statuto lucrum aliquod defertur, quicex coniugibus super vixerit, utroque uno extinto, nihil debetur, quod ampliatur.
 40 De intellectu l. quod de pariter, ff. de reb. dub. & n. 41. 42.
 43 Institutor, & substitutus si eodem casu simul perierint, substitutio eheudem sit.
 44 Mortuo simul donatovae causa ambet, & donatio confitit.
 45 Pluribus partur extincti, eodem naufragio, aut ruina, nullus prior, aut posterior obesse creditur.
 46 Ratio ad l. ex facto 17. ff. Si quis autem, ff. ad Trebel. reditum.
 47 Patre cum filio codice casu perempto, quis prior decessisse presumatur.
 48 Fauore matris filius patri super vixisse creditur, etiam si impubes, n. 49.
 50 Pubes a pupillo non differt quod corporis vives, si proximus sit impubertati.
 51 Infans cum genitrice extictus prius perire presumpitur in casu l. intersecru, ff. de paci. dotalib.
 52 Pupillus si viva cum sibi substituto pereat, non creditur prior spiritum emisisse.
 53 Filius cum parente liberto si simili occubuerit, supervivere fauore patroni non censetur.
 54 Quid in patroni herede.
 55 Decifal, ex facto 17. ff. Si quis autem, ff. Ad Trebelian. an habeat locum se ascendens substituisse?

Pluribus eodem incendio, vel ruina peremptis, quis alterius superuixisse presulmatur.

De his scriperunt latissime Iacob. Menoch. de presump. lib. 6. pref. 50. Alciat. eod. tract. reg. 1. pref. 49. Pacian. de probat. lib. 2. cap. 2. ex num. 10. & cap. 8. Ludovic. Clarendon versimil. lib. 1. cap. 21. Cardinal. Mantic. de conjectur. ultimar. voluntat. lib. 5. tit. 9. & num. 6. & lib. 11. tit. 5. num. 6. cum seqq. Costa in l. qui duos. & Cum in bello verb. Diuinus Adrianus creditit, & verb. Patrem prius mortuum, Hugo Donel. in d. s. Cum in bello; & in l. si inter, ff. de reb. dub. Fontanet. de paci. neptilib. tom. 1. claus. 4. glof. 7. part. 2. & num. 3. Gomez Vaio in prax lib. 2. cap. 72. Marc. Ant. Pereg. in de fidei commis. art. 43 Signorol. conf. 9. Vincent de Frachis decr. 454. Cacheran. Pedemont. decr. 11. num. 15.

Ex hoc in iure multa sunt statuta, n. 3 si eodem partu masculus, ac foemina edantur, nec appareat, quis prior producitur in faciem, mas intelligitur praefusse, l. 1. 2. lib. 2. & de quibus que est uno es ratione, et oportet solum, que debemus entender, queles nam sicut primo, tit. 32. part. 7. Pacian. d. lib. 2. cap. 11. num. 10. loan. Licet in l. si inter, ff. si fuerit. & vlt. ff. de reb. dub. Gom. Vai. supra. Guid. Pap. de presump. col. 3. vers. Item si in iure, Dec in l. 2. num. 47. ff. derg. iur Tiraquel. in d. l. 1. nu. 59. 67. 68. Ant. Gom. in l. 40. Taur. num. 68. vers. Item etiam dico, Menoch. d. pref. 51. num. 22. 23. Donel. in d. l. ita, & fin. quanquam non omnes hanc presumptionem admittant, ut videtur licet apud Menoch. ubi proxime n. 21.

Hinc etiam ostendit, vt, si pro eodem crimen vir, & foemina in torqueundi, incipi ab illa tanquam a fragiliori debat, ut citius, ac facilius veritas determinatur, Pacian. d. cap. 8. num. 12. Paz in prax. tom. 1. pars. 3. cap. 3. & 12. num. 58. Tiraquel. supra d. l. 9. num. 134. Gandio. in tractat. ex Atiliore lib. 9. de histor. animal. cap. 1. & de generat. lib. 4. cap. 6. Tiraquel. supra a num. 55. Plin. natur. hist. lib. 11. cap. 4. 8. Menoch. d. lib. 6. pref. 51. num. 20. loan. Licet de primogenito, lib. 1. queff. 1. num. 3. Pacian. d. cap. 8. 2. num. 6. Gomez Vaio supra num. 2. Sanch. de mat. imn. lib. 7. disp. 24. n. 8. & Ouid. ad Lelandrum cecinit ita.

na. & Visio de indicis, circa medium, Tira-
quellus tamen, ubi proxime, multa fecerit
de foemini in tortura constantissimis,
sed id praeferat naturam sexus contigit, ut
ipse aduerterit.

Confitat igitur, nulla ratione defendi
posse, virum, & foeminae aequis vul-
neribus effectos, hanc illi superuictoram;
Restat modo, ut textu in d.l. nihil inter-
est, quo ea assertio nititur, falsificamus,
cui d. Conar. d. num. 13. responderet, ibi
non apparet, utrumque pariter fuisse
pereulam. Sed adhuc aduersarii vige-
bunt quærentes, cur Conflitus proposi-
tuit, adulterium non occubuisse, adulterio
perempto, cum in utraque pater aequa-
li impetu frueretur enim fecundum uniu-
erilem fortitudinem adulteri potius su-
peruicit, adulterum fuisse supersitem: ergo
quia lexu foemino a natura induitum
est, ut in vulneribus fusiñendis virilem
supererit.

Cui obiectio dicendum est, ratio-
nem specialem, ad ita speciem propo-
nendam mouisse Conflitus, legi enim
Iulia de adulteriis permisum fuit parti,
ut si filiam, quam habebat sub potestate
in ipsis rebus venereis domi sua, vel ge-
neri deprehenderet, posset tam ipsam,
quam adulterum uno impetu interfice-
re. l. 14. tit. 17. part. 1. patr. 20. l. nec in
ea 22. & Ius occidendi, & s. fin. l. quod date
lex 23. ff. ad leg. iul. de adulteri. quod si fili-
zia, vel adultero parceret, legi Cornelia
de sacrari tenebatur, d.l. nihil inter-
(non tam ordinaria, sed mirifica) pena
affiebatur, d.l. partite, l. si adulterium 38
§. Imperatores, ff. cod. tit.) Hinc dubitatu-
mus apud Marcellum, an pater in huius-
modi penam incideret, si adulterio occi-
sio, filia grabiter vulnerata supererit, &
negatiue questioni responderet, nam ex
quo sic illam percussit, colligitur non
voluntari, proposito percussit, sed
fato id contigit, ideo autem (ut iam
ad propositam difficultatem diluendam
accedamus) Cœfulus præmitit, potius
filiam superuixisse, & non adulterum,
quoniam casus hic erat, de quo magis
poterat dubitari propter præsumptio-
nem, qua ex pietate naturali oriebatur
in patrem, cuius ingens amor posse vin-
dicens gladium detinere, ne adulteram
penitus, ut adulterum enecaret, in adul-

tero autem haec dubitandi ratio cessa-
bat, manifestumque esset, si ille viueret,
filia extinta, hoc contra votum patris
cuens, Marcellus itaque ut utrumque
caelum unica decisione definiret, magis
difficilem tractauit, nam cum in code-
cidat, patrem non teneret, idem à fortio-
ri debet intelligi, si forsitan aduersari sic
vulneratum inservit, qua ratione cognita
apparet, nequaquam in inferi posse ex d.
l. nihil inter, quod Tiraquellus, & sequan-
tes supra laudati hallucinantur de ma-
iore robore la foeminali.

Ibi: Et tunc quatenus ad hunc tractatum.

Ex prefata lexu foeminci debilitate
natura intulerunt Interpretes, viro &
muliere simul in eodem conflicit, veiu-
ti incendio, terramorou, aut naufragio
perirentibus, prælumentum esse illum
huius superuixisse. Aigid. Bellamer. in cap.
dilecti col. 11. vers. undecimo, de arbit.
Francis. Clement. fng 52. Marfil. Inven-
tio. col. 13. C. de probat. Felin. in cap.
culturum Sancte Crucis n. 9. vers. De duoc.
natis, de referit. Gom. Val. supra n. 2. Ioan.
Licitier. d. quæst. 1. n. 3. vers. Secundum
exemplu, quibus fauet aperit, d.l. 12. vers.
Orosi de juxis, ibi: Envidemus, quæ la mu-
ger, porques flaca naturalmente moriri pri-
mero, tit. 32. part. 7. De quo cum D. Co-
tar. iterum infra hec cap. num. 10. vers.
Omnibus his adamantis, ubi contrarium
verius edificabitur, num. 56.

Num. 3.

Si ex legis, vel hominis dispositione
aliquod incuru coningibus deceleratur: si
aliquis ex ipsis in matrimonio decedat,
ambobus eodem casu simul extindit,
statu non constet, quis ante mortem suscep-
rit, illud debetbitur, quoniam conditio
cenfetur impleta; cum enim eos eodem
instanti spiritum emisisti præsumatur,
matrimonium ante mortem totum
dici non potest, l. si possessor 32. §. fin. ff. de
religio. & sumptu. funer. Menoch. d. pres.
50. num. 3. Pacian. d. cap. 8. num. 21. vers.
Sicutamen. Clement. supra. Roland. de lucro
dot. quæst. 60. Lucas de Penna in l. Princeps
ca. 44. C. de principib. agent. in reb. lib.
12. Marfil. supra num. 41.6. Ioan. Baptista.
Afin. in d.l. si possessor 9. vlt.

Vers. Secundum, hinc infertur.
Consentient Bartol. in l. si inter in prin-
cip.

cip. ff. de reb. dub. Pacian. num. 14. Signo-
rol. d. conf. 9. vers. His sic premis. Ne-
que enim ratio decidendi l. qui duos 10.
§. Si maritus, ecle potest, quod præsumatur
foemina ob fragilitatem ante mari-
tum decellet, tum quoniam hoc verū
non est, vt dicemus infra num. 56. tum
quod, vt verisicetur conditio: si in ma-
trimonio vxor decedat, necesse non est,
quod eadem præmoratur, cum simili,
vt eodem momento cum viro succum-
bat, Palac. Rub. in rubric. § 74. num. 2. ad
cap. per vestis de donat. inter unde licet
evidenter sciretur utrumque coniugem
eodem instanti expirasse, nihilominus
committetur de doce lucrandu stipula-
tio iuxta d. §. Si maritus, quod expre-
sion docuit Conflitus in d.l. si possessor, §.
vlt. & comprobatur ex eo quod illo vir &
vxor simili Religionem profiterentur,
aut in hostium potestate deuenirent,
nihilque reuertentur, illa conditio: si
in matrimonio decerberit, verisicetur, &
erit locus d. §. Si maritus, decisioni, vt
notant Afin. in d. §. vlt. Roland. supra
num. 5. Phantuc. in commentar. sup. statuto
de luc. dot. in rubric. glos. per mortem, n. 38.
Menoch. num. 5. qui alios refert.

Vers. Tertiū, eadem ratione.
Sequitur Menoch. d. pres. 50. n. 4.

Vers. Quartū, ab eadem radice.

Non pauci cum Accusatio labuntur
opinantes, viro & vxore simul extinctis,
foemina prius propter debilitatem pe-
nitentia, quorum aliquos retulimus supra,
& alios laudat Menoch. n. 14.

Vers. Quintū, verus inde restat.

Parum quidem ad præsentem tra-
ctatum conducti, d.l. qui duos in princip. quā
doquidē ibi nihil intererat substituti, an
similis, vel diuersis temporibus instituti
morarentur, sat enim illi erat, quod nul-
lus supereret, vt admitteretur.

Num. 4.

10. Donatio inter virum & vxorem, tra-
ditione interueniente, confirmatur, si
vterque casu aliquo, vt bello, vel ruina
similis pereat, siue maritus vxori donet,
siue e contra, nisi propter, personam,
qua donauerat, superuixisse latim per
temporis momentum, nam constitutio-

ne Imperatoris Marci stabilitum est, hu-
lum modi donationes sustineri, nū dona-
tor superuiat ei, cui donatum eil Me-
noch. i. num. 6. & num. 8. rationem illius
constitutionis reddit, Pat. Sanch. de ma-
triam. lib. 6. disp. 14. num. 21. Donec. in d.l.
si inter. ff. de reb. dub. Fontanel. supra tom.
1. clus. 4. glo. 7. part. 2. num. 41. 45. Ant.
Gom. in l. 50. Taur. num. 65. vers. si astem
amb. Coll. in d. §. Cum in bello, verb. cum
filio, num. 15. & verb. patrem prius mortuū
num. 15. Alex. Trentacing. variar. lib. 3.
tit. de donat. refor. 6. nu. 4. Molin. de iust.
disp. 289. n. 1. vers. Quod si ambo, Mantic.
supra lib. 21. tit. 9. n. 2.

Idem procedit in donatione inter pa-
trem, & filium sub potestate constitu-
tum, qua morte donatoris confirmatur,
nam si ambo simil pereant, nullumbitur,
vt late probat Fontanel. ubi proxime &
num. 38.

Ibi: Donatio, que semel valuit traditione
præmissa.

Ab omib[us] ferè receptum est, quod, 12
vt donatio inter coniuges morte confir-
metur traditio prærequiritur, non ta-
men necesse est, in ipso actu donandi in-
teruenire, sufficit enim si postea fiat quo
cunque tempore ante mortem eius, qui
donauerit, l. Papinianus 24. ff. dedonat. in-
ter. Ratio est, quia cum donatio, vt iure
prohibita, nulla sit, nisi traditio seque-
retur, nihil est, quod posset confirmari,
Ant. Gom. variar. lib. 2. cap. 4. num. 23. vers.
Requirit Sanch. d. disp. 14. n. 6. Hermosa
in l. 2. glo. 1. 6. tit. 4. p. 5. Iul. Clari. lib. 4.
recep. §. donatio, quæst. 9. vers. Seies autem,
Pet Barbot in l. que dotis, num. 67 ff. solut.
matrimon. Farinac. in prax. crimin. tom. 1. q.
25. num. 136. 137. Villalob. commun. opini-
on. lit. D. verb. donatio, num. 147. Mantic.
de tacit. & ambig. conuent. lib. 11. tit. 20.
num. 25. & lib. 21. tit. 7. nu. 27. Martenç.
in l. 5. glo. 2. num. 5. tit. 10. lib. 5. Recopilat.
Castill. lib. 4. controveriar. cap. 49. num. 25.
Molin. de primogen. lib. 1. cap. 12. num. 12.
in fine, Pet. Gregor. Integmat. lib. 28. cap.
11. num. 3. Nec iuficit, donatarii esse
rei donata posessione, sed debet tradi-
tio omnino procedere, Sanch. ibidem
vers. Addit. Matienç. Matienç. d. num. 5.
sunt tamen aliqui, quos referit Sanch. qui
traditionem non esse necessariam existi-
mant, sed communis vera est produc-
tio.

bi. Idem dicit de donatione inter patrem, & filium. Pet. Greg. sup.

13 Dubium verò in eo versatur, an satis sit, quod traditio facta intercedat, ut si donans constitutus, & donatarij nomine posidere, & pars affirmativa sit communis, quam sustinent Hermos. supra Anton. Gom. in d. l. 50. num. 65. vers. Vnum tamen est, Palac. Rub. in rubric. §. 36. num. 7. ad cap. per vestras de donat. int. Sanch. num. 12. Menchac. de fæcitione progres. lib. 1. f. 1. n. 137. 138. Tiraquel. de iur. confitit. part. 1. num. 49. Molin. d. disp. 28. 9. num. 5. Trentacinq. supra n. 2. Borrell. in summ. decisi. part. 3. tit. 9. n. 58. Rota decisi. 342. num. 1. part. 1. in nonisim. licet negatiuum teneat. Pet. Greg. sup. cum Maffuer. in prax. iudicior. S. item donatio facta per patrem, de donat. & Calreni. in l. 1. §. Si vir uxori, ff. de aq. posse. quia facta traditio titulum validum deiderat, ut possessionem trasferat, argument. l. quod sacerdos 24. ff. de acquir. posse. & latè probat Anton. Gom. in l. 45. Taur. num. 31. qui num. 29. 30. de praecipua questione agit resoluens, actum factum transferre possessionem, quando praeceps titulus, qui eti. nullus sit, aliquando potest deinceps confirmari, ut donatio inter coniuges. Sed verè posterior opinio iuri magis congruere videtur. In reciprocis tamen donationibus inter coniuges nulla defideratur traditio, quia cum renunciatoria sunt, statim valent, nisi una altera fuerit pinguior, nam tunc, ut quoad excessum valeat morte confirmari, opus erit traditio. Calreni. in l. f. patr. in fine. C. de inofic. testam. Palac. Rub. §. 50. num. 17. Vistalob. supra n. 148. Sanch. n. 11.

14 Eft omnia notandum, per traditionem, sine veram, sine fidem dominium rerum donatarum minime in donatarum transire, sed penes donantem permanere, l. si id quod 29. ff. de donat. inter Pat. Molin. num. 3. Ant. Gom. d. num. 65. vers. Addet tamen. Claz. d. ques. 9. num. 7. D. Couar. in rubric. de testament. part. 3. num. 6. 7. ybi cum alijs, notat, donatione inter coniuges morte confitutam retrotrahi ad tempus, quo fuit facta quoad fructus interim perceptos, non quoad dominium. Idem docent Anton. Gom. Variar. lib. 2. cap. 11. num. 30. vers. Tertiò & principaliter, Palac. Rub. §. 72. in prin-

cip. Pat. Molin. nu. 3. Mantic. d. lib. 2. tit. 7. num. 24. Pet. Greg. num. 1. quod eriam in natis ex ancillis donatis procedit, ut ipsi aduentunt.

Sed iure nostro attento, hæc omnia cessare videntur ex l. 3. tit. 12. de las do. 15 naciones lib. 3. for. cuius hæc verba: Si el marido quisere dar algo a la mujer, o la mujer al marido, no auiendo sijos pueda lo facer despues, que fuere el año pasado, e no ante, e si despues de la donacion quiere hijo, no vale la donacion, fuera quanto en su quanto. Ex quo textu donationes inter virum, & uxorem in Hispania, illis qualitatibus servatis, validas esse, notarunt Ant. Gom. in d. l. 50. num. 66. in fine. Gutier. de iurament. confirmat. part. 1. cap. 3. num. 16. Palac. Rub. §. 54. num. 2. Bernard. Diaz. reg. 213. vers. Quinto fallit. Montalvo. in exd. l. 3. Duenas. regul. 221. in fine, sed Molin. ubi proximè vers. Gutierius de iurament. confirmat. negat, legem illam vili receptam esse, atque ideo iuri communis standuisse sit, quoniam leges fori non vident, nisi ubi vius eas approbauerit, de quo Sanch. d. lib. 6. disp. 1. n. 5.

Num. 5.
Ratione ista, ad d. l. si inter probant cōmunitate fere omnes, teste Menochio, d. pref. 50. num. 8. vers. Et quidem omnes, licet aliqui putent, donationem valere, quia, ne actus pereat, præsumitur, ut prius, qui donavit, moreretur, quod cōvincitur ex d. l. cum hic. §. si ambo.

Vers. Secundo, hinc verum esse constat. Quod de morte naturali i. i. dicitur, etiā ad cluilem est ampliādum, nam, si simili coniuges professionem emiserint, ab hostib[us] fuerint capti, vel alio modo ciuiliter moriantur, donatio sustinebitur, cum donator non superueriat, Sanch. d. disp. 14. num. 21. Siquidē certum, est huiusmodi donationes ciuili morte confirmari, ut videre est apud Sanch. late agendum, d. lib. 6. disp. 17. pertinet.

Vers. Tertiò, codem iure procedit. Adde l. si iij qui 26. ff. de donat. es. f. more. Menoch. n. 13. Sanch. d. disp. 14. n. 22.

Vers. Quartò, satis manifestum est. Accedit Pacian. d. cap. 8. num. 14. & ita est tenendum, quoniam mulier ob-

cepit. Pat. Molin. nu. 3. Mantic. d. lib. 2. tit.

debiliorem naturam non præsumitur ante hominem decedere, si ambo eodem casu perirent, vt dicimus cum D. Couar. infra in fine huius capituli.

Vers. Ceterum his.

18 Hanc difficultatem ortam ex verbo, maxime, posito ind. l. si inter dilucere co[n]antur, Sanch. d. disp. 14. num. 21. vers. Nec ubi argumentum, Menoch. à. num. 9. Alciat. d. reg. 1. presump. 49. Pro cuius textus intelligentia libert aliquantulum hic immorari, prænarranto, quod verio, maxime, quanvis frequentius in eo sentu accliplatur, ut explicans casum minus dubitale, idem iurius est in magis difficili denotet implicitè. l. 1. §. Vel maxime, ff. de collat. honor. Illud. §. fin. ad finem, ff. de honor. posse. com. tabul. Gutier. Canonica. lib. 1. cap. 20. num. 6. Menoch. cons. 10. 34. num. 8. Hoc nihilominus perpetuam non est, sed multiores alteri intelligentur, scilicet oportet l. 1. §. Altius etiā, pers. sed etiā maxime, ff. de excusat. tutor. l. Labeo 7. §. fin. ff. de succedit. legat. l. in ambiguis 97. ff. de iur. & alibi p[ro]p[ri]et. gl[ori]a. in d. l. illud. §. fin. verbo maxime, que al. aliquando particulariam illam accipi electiū, ita ut in catu omisso contrarium sit dicendum. Quibus ex locis confit, maxime, usurpari non infrequenter, pro in primis, plurimum, siue magnopere, quo sensu vius est Cō fuitus a particula in d. l. f. inter, in qua dubium versabatur non facile apud Iurisconsultos circa donationis illius validitatem, & cum vtrinque rationes inicte repugnantes vrgerent, illa in primis siue magnopere mouit, ut pro donatione responderetur, quod non superuerit, donator, qui rem donata repetere posset; ac si dicere Paulus; quāuis multa suaderet, ut donatio sustineatur, velut fauor coniugalis liberalitatis, d. l. cum hic. §. P[ro] intentiam ad siue, verba orationis D. Marci, de quibus in d. §. Si ambo, & quod in dubiis amplectenda est ea interpretatio, per quam actus non pereat, l. quatuor 13. ff. de reb. dub. Prae his omnibus ratio ibi expressa ad ita decidendum induxit, quæ maxime, id est, plurimum apud Legislatoris valuit. Unde perperam inferetur: Hac ratio principaliiter mouit, ut donatio valida centeretur, ergo si ipsa cesaret, id est iurius esset, imo potius contrarium colligendum est; scilicet

licet quod si ea desiceret, allud responde retur. Illud autem verbum, maximè, de notat, Confultos non fuisse sola ratione expresa in d. l. si inter motos sed etiam alijs proximè traditis, an vero hec sufficeret, silla Legislatoribus non occurreret, nobis non constat, nec ex illo textu deduci potest.

Sed cur ea ratione potius quā cæteris? Confulti in eam sententiā adduciunt, non latet, nō prohibito donationis inter coniuges eorum personis prospexit, ne mutuo se spoliarent amore, per quod ad paupertatem devenirent, l. 1. l. si id quod 29. 9. si quis ferni, ff. de donat. inter, cum autem in specie d. l. si inter, vterque coniux eodem cōflicti periret, solum d[icit] deceptabatur de cōmodo hæreditum, & ideo causa prohibitionis cessante, in dubio pro coniugali liberalitate responderet, aquam est viuum, sed non ita faciliè fauere donationem, si esset controvicia circa alium casum dubium cum ipso donatore, qui posset rem condicere, ex quo obliteratur, ibi non loquitur Paulum de superuientia momentanea, quæ contingit, cum duo codicis bello, vel ruina extinguitur vius post alium, sed de illa, per quam ipsa, qui donauit, ita superest est, ut reperiatur donatum per se posse.

Ibit, iem ha donationes odiose sint. Hic assertio obstarat, d. l. cū hic statu, 20 §. P[ro] intentiā, lib: Quod si in obscuro sit, proclaimer est debet index ad comprobandum donationem. Si enim ha donationes forent odiose magis propredere debet index ad eisdem in dubio irritandas, arguendo caput, odia, & quæ ibi notantur de reg. iur. in 6. Hæc tamen distinctione facilè conciliant, nam donations inter coniuges viuente donatore censemur odiose ob rationes, de quibus in d. l. 1. cum dubiis seqq. eo autem mortuo, cum illa iā non militent, coniugalis liberalitas fauorabilis habetur, quo calu loquitur Confultus in d. §. P[ro] intentiam, maxime, cum nitatur voluntati defuncti, quæ iure fauorabilis est, l. 1. C. de Sacrosancti. Eccles. l. vel negare 5. ff. quemad. regam. aper. Hinc sit, ut si vivus donatore, de viribus donationis iustius dubitetur illis casibus, quibus valere potest, tanquam ouiola aduer suscipit iudicabitur, quod si cum hærede illius sit controvicia, erit ut fauorabilis confirmada, d. §. P[ro] intentiā, quæ

Addit. ad Couarruias.

ez, que nuper dicebamus circa intellectum d. i. inter, sunt obseruanda.

Veri Primo tamen.

21 Si vir & vxor, quorum vnu alteri donauerat non coed in loco, & calu; sed diuerso decadant, neque sciat, quis pre mortuus fuerit, illi haredi, qui agit, onus probationis incumbit, arque ita melior est conditio pofidentis, si ergo contra donatari, haredem agatur, aduterarius docere debet, donator & iuperuixile, quod si donator uicefuit conuenienter, actor probare tenetur, donatarium fuisse perfitem, aut latim sub idem tempus virumne succubuisse, est communis doctrina, quia tradunt Menoch. *supra* n. 16. Pacian. *d.lib. 2.c.7.n.21*. Sanch. *d. disp. 14 n. 22. vers. Alij vero, Malcard. de probat *c. 1200. n. 15*. Riminald. *Senior, conf. 127. num. 8. vers.* Quibus sic flabitur volum. Guid. Pap. de presumpt. col. 3. Molin. *sup. d. lib. 289. vers.* Donatio causa mortis. Curt. Sen. in l. admonendi. *n. 323. vers.* Quartio mouetur ff. de iurevir. Philip. Prob. in addit. Ioan. Monach. in s. j. a. de e. n. 8. deprend. in 6. Tiraquel. de iur. primogenit. q. 17. opinion. 11. n. 12. Varona in addit. *ad Palac. Rub. in d. rubric. 9. 75. lit. B.* Cumque ad confirmationem donationis huius traditio præcedere debet, hæres donatoris grauamen probationis plerique sustinebit, sed si a pollicione cadas, qui donatorius succedit, portet, ut posterior agat, antequa ad petitoriu pertueriatur, Sanch. & Varon. *vbi proximi.**

22 Hæc, que de confirmatione donationis inter coniuges dicta sunt, intelligi d. b. e., cum verum est matrimonium, non donationes inter coniuges putatiu penitus sunt inane, nec D. Marci oratio ad illas spectat, d. l. cum hic statut. 9. si quis sponsam. Anton. *Gom. in d. l. 50. n. 65. vers.* Tertius eti. *si donatarius, Bald. in l. eam, quæ col. 6. n. 22. C. de fideicommiss. Ancharran. in c. fin. de donat. int. Sanch. d. lib. 6. disp. 2. n. 9. Palac. Rub. *sup. 9. 36. n. 7*. Roder. Suanini. 1. tit. de las ganacias, lib. 3. for. Matiç. in 1. 2. glof. 1. num. 6. tit 9 lib. 5. Recopilat. quod etiam procedit in ignoratibus impedimentum, Ant. Gom. & Sanch. *vbi proxime.* Sed hoc est limitandum cum D. Couar. de responsalib. part. 2. c. 7. n. 1. num. 10. Cetera in cap. si pater verbo, uxori, n. 6. de testament. in 6. quando donatio fit à coniuge sciente impedimentum illi,*

qui illud ignorat, tunc enim valebit statim donarlo tanquam inter ex parte osta da, cum certa ratio, tum l. 1. ff. de donat. inter, quia coniuges non sunt tum d. 9. Si quis sponsam, siquidem non donavit, ut coniugi qui fecerat nullum esse coiungium, quod comprobatur ex 1. 10. tif. 14. part. 5. vbi mulier concia nullatis matrimonii, dorem non repetit à marito pntatu, qui bona fide contraxit.

Num. 6.

De hoc oportet consule Pacianum, *d. cap. 7. per totum. Menoch. ead. pref. 50. n. 21. Mantic. lib. 11. tit. 4. ex num. 6. Donel. in d. l. qui duos. 9. Cum in bello, vbi Costa, verbo patrem prius mortuum, à principio, qui plures intellectus refert. d. leg. ex prof. 17. 9. Si quis autem, sicut ad Trebellian.* Hanc interpretationem ad d. 9. si quis autem probant Alexand. *conf. 91. num. 9. vers.* Et nihil in centrarium, vol. 7. Pacian. *n. 15. Menoch. n. 28.*

Sedieus textus decisio non est admitenda, quando tellator, qui cōditionem adiecit, erat ascendens in instituti, nā tunc si liberi essent puberes, qui cum patre perierunt, irritatur substitutio, si vero impuberis valeret quidem, non quia simul mortui cum patre pronatur, sed quoniam ante illum decelsi intelleguntur, d. l. qui duos ff. fin. l. cum pubere 23. cum l. sequenti ff. de reb. dub. Socin. in d. l. quod de pariter. num. 7. Menoch. *num. 28.* Ratio est, nam quoties agitur de successione inter ascendentes & descendentes, hoc presumptio est admissa & non alijs, Menoch. d. n. 28. & 30. D. Couar. *infra hoc cap. num. 8. vers.* His obijare, vbi dicimus, num. 47.

Vers. Tertio, eadem ferē.

Quoties conlat, in institutum aliquando problem sucepistis, substituto agenti incumbit probare ipsam prius mortuam, quem patrem, aut latim simul decelsisse, Molin. de primogen. l. 3. cap. 9. in fin, Ant. Gab. comm. lib. 1. tit. de pref. cœluf. 6. n. 26. Felin. in c. quoniam frequenter. 9. Porro in fine, ut lit. non cont. & in cap. afferte 3. motab. de presumpt. Catheran. decif. 108 & ibi purpat. in conf. subsequenti. Mantic. decif. 3. 2. n. 1. Fular. de substitut. q. 436. per totam. Petregrin. d. art. 43. n. 51. Malcard. *concluf. 343. n. 8.* Sed contrarium de-

Varia. Resolut. Lib. II. Cap. VII.

defendit Pacian. sequutus Bartolom, & alios, quos refert, d. cap. 7. n. 5. cuius sententia ratio est, quia substitutus solum se fundat in morte instituti, reus vero pro fundamento sua intentionis filiorum existentiam allegat, quare luxuria iuris regulam ipse tenetur ostendere patrem prius mortuum, vt substitutus excludat, nec sit erit, quod cōstet problem extitisse defuncto, quoniam vita non praesumitur durare, sed ab allegante probanda est. Pacian. *nn. 17. vers.* Ad cuius res. *n. 18. Socin. in d. 9. Cum in bello. Bart. in 1. 2. 9. Si subiicitur, ff. quammodum reglamenta aper. Menoch. d. lib. 6. pref. 49. n. 26. Alciari de presumpt. reg. 1. cap. 49. Prior tam opiniō tenenda erit, cu substitutus agens agnoscit filios instituto fuisse, & ipsos ante vel cum patre decelsisse, allegat, hoc esti ipse onus probanda mortis assumit, quia in ea sum fundat intentio. Adde dicta sup. cap. 6. n. 35.*

Ibi: Vnde licet possibile sit.

25 Rationem, quare centum annorum metata prescripsit Cöltuli vita hominis, conatur indagare Pacian. in n. 41. & potest defendi, fuisse sequatos Ägyptiorum placitum, quod probauit etiam Dioclesides secundum Cenloria. lib. de natatil die cap. 12. de distinct. etat, qui existimarent, ideo hominem vltra centenum fuisse aetatis annum vivere non posse, nam eorū humanum primū anno à nativitate duas pendit drachmas, secundū quartū, tertio, tertio lex, & ita auge scitlyque ad quinque gescium, à quo uno quoque anno similliter decrevit, vnde corde consumptum, adveniente centesimo, homine amplius vivere, impossibile est, cuius sententiae meminimus etiam Cœl. Rhodigin. *lection. antiquar. lib. 19. cap. 41.*

26 Sed hec Paciano difficile, tum ex Auth. ut Ecclef. Roman. 9. 1. vbi habetur, quod centesimus annus plerisque longior vita hominis est finis, tum ex authoritatibus, quas refert ex Plin. natural. hisbor. lib. 7. cap. 48. Valer. Max. lib. 8. cap. 14. & alijs, qui, multos centesimum annum excessisse, testatur, ex quo colligit, fallam esse præstatam Ägyptiorum traditionem, nam tibi vera fore, nullus terminum à natura constitutum transgredi posset, quare ipse existimat, nullam ratione reddi posse, nisi quod ita volvere miseros, argumento l. 207 omnium ff. de legib.

Ibi: Non tamen presumitur quenquam ad centum annos vivere.

Hanc conclusionem comprobant Pi-23 ntel. & Gutier. *vbi proxime.* Pacian. *d. cap. 7. n. 24. Menoch. d. pref. 49. num. 2. Ant. Gab. supra concluf. 16. num. 3. vers. Contrarium videtur, Curt. Inn. in l. si emancipari, n. 12. vers. Confederat etiam C. de collationib. Cagnoli. ibi. n. 92. vers. Nō obstat quod quis presumatur, Cattill. quotidiani lib. 4. p. 1. c. 13. n. 4. Iat. in l. vlt. col. penult. C. de Sa crofanci. Ecclef. Sanch. *supr. lib. 2. disput.**

46. num. 1. vers. Sed hec ratio, & ita est omnino tenendum; quanvis non pauci contra sentiant quorum inferius mentio fiet, num. 31.

Ibi: Quia tamen ita temperanda est.
29 Homo post centesimum annum à nativitate sua mortuus presumitur, Bart. in l. 2. §. Si dubitetur ff. quemadmodum testam. aper. Gutier. vbi proximè num. 4. Pacian. num. 30. Salicet. in l. sequentem in fin. C. solut. matris Capell. Thioiolan. decif. 313. num. 3. Pinel. d. cap. 4. num. 33. Ant. Gab. d. coul. 16. num. 4. Bald. in l. ex persona vol. 3. C. de probat. Farinac. in fragmenti crimin. part. 2. lit. M. num. 326. Marant. in l. is potest. num. 103. ff. de acquirend. heredit. Tucl. practic. concluſ. lit. M. conclus. 400. num. 25. Calixt. in l. iura constituit. num. 2. ff. de legib. Ioan. Orof. in l. nam ad ea ff. eod. Menoch. emf. 345. num. 59. An vero per hanc presumptionem mors probatur, iudicis arbitrio (quod in his plurimi valer) relinquitur, qui alios persens cunctantij, estimabit, utrum qui centesimum iam egit annum mortuus censendus sit, nec ne. Pacian. num. 31. Cagnol. suprad. num. 92. in fine, Menoch. d. pref. 49. n. 28. & d. conf. 345. n. 60. Sanch. d. disp. 46. num. 7. 12.

Ibi: Sic crebriori calculo receptum est.
30 Allegans profundum suos intentionis vitam, vel mortem aliquius ad onus probationis affingitur, Pacian. num. 9. 19. Alciat. suprad. reg. 1. pref. 44. Menoch. d. pref. 49. num. 26. Satch. vbi proximè num. 1. in fine, Gutier. nu. 8. Ceall. commun. tom. 2. quæst. 900. num. 136. Macard. conclus. 78. & conclus. 1074. Planius. de signat. benefic. part. 2. lib. 11. quæst. vlt. num. 9. Gregor. Lop. in l. 14. glos. 2. ad finem, tit. 14. part. 3.

Ibi: Displ. et tamen haec conclusio.
31 Quod allegans aliquem viuere, quem vixit contiat, non tenetur probare, nisi centum annorum lapsum fuerit à nativitate illius, intra quos vita humana durare presumuntur defendant glot. verb. an filius fam. in l. sed si de sua 34. ff. de acquirend. heredit. glos. verb. liquerit, in d. l. 2. §. Si dubitetur ff. quemadmodum. testam. aper. Bart. in l. si quis ex argentiarij, §. Initium, num. 25 ff. de dead. in 2. lecit. Cacheran. de-

cif. 108. Catan. in consuetudinib. Burgundie rubric. 6. §. 4. Viulan. commun. tom. 2. lib. 16. pag. 457. in magn. col. 2. Hercul. de negatiu. proband. num. 290. vers. Mors quoque presumitur, Ripl. variar. resolut. cap. vlt. num. 7. Lara d. vit. homin. cap. 31. num. 8. 3. & alii plures, quos refert Menoch. d. pref. 49. num. 9. tamen à contraria opinione, nuper tradita, num. 28. re-cedendum non est.

Ibi: Primus, quando substitutus. De hoc calu diximus, supra cap. proximo, num. 35.

Vt. Secundus, vbi substitutus. Adde Manticam, d. lib. 11. tit. 5. vers. Secundus casus, Pacian. d. cap. 7. num. 10. vers. Secundus casus cum numero. seqq. v. que ad 15.

Vt. Tertius, agit substitutus. Accedit Mantica, vers. Tertiis casus fed dissentit Pacian. num. 7. per textum in l. spadonem, §. Qui ab solitus ff. de excusat. tuor. vbi alias alegar, quorum sententia displaceat ex illis, que diximus nuper. 24.

Vt. Quartus, agit substitutus.

Sequitur iudicium Mantica, v. f. Quar. 32. Yus casus, Menoch. d. pref. 50. num. 16. Pacian. vero à num. 16. vers. Sed hec opinio, haec concusionem impugnat alii. Bartoli tenet tiam veram, ac magis comune esse, secundum quem in hac specie substitutum agentem esse omnino admittit, dum nisi reus liberis patri superflites fuisse probauerit, viraque tamen sententia vera est. Prior, cum ipse substitutus agas alegar, patrem & liberos mortuos fuisse, quia fundat in morte, quia probare necesse est. Posterior, si ipse, nulla mentione facta filiorum mortis, petat bona, quia institutus abique liberis decisit, tunce si adulteratus opponat, prole à defuncto fuisse suscepit, idem tenebit docere, liberos parenti superuixisse, quia fundat suā intentionem in vita, quia de p̄xterito ad futurū nō presumitur, unde satis non est probare, quod filii nati fuerint. Que conuenient dicilis sup. n. 30.

Vt. Quintus agitur. Si substitutus possidens contineatur, 33 vbi apparet filios, & patre etiam cineris in locis occubuisse, erit aboluendus, nisi actor probauet, patrem prius mortuum

tum, Menoch. vbi proxime, Mantic. vers. Quintus casus, Cacheran. d. decif. 108. in fine. Pacian. à num. 11.

Vt. Nam & hic quintus casus. 34 Fundamentum huius contrarie opinionis est, quia quilibet centum annis vivere presumitur, cui adherent omnes laudati sapr. 31. sententes hanc presumptionem luce probari, quod verum non esse diximus ibi & n. 28.

Ibi: Hinc dem. que apparet. 35 Pupillaris substitutus petens impuberis hereditatem probare debet, ipsum ultra impuberitatem decessisse, Mantic. lib. 5. tit. 9. num. 6. vers. Tertio diligenter, Pichard. vbi in s. Mafcard. nu. 11. insit. de pupillar. Colta in d. cap. si patre verb. defunctis ante tempora pubertatis, num. 4. vers. Ego tamen verius, Crott. in cap. Raynatus, fol. 5. col. 1. de testam. Menetes in l. cum acutissimi, num. 51. C. de sdeicommis Spin. in secul. testam. glof. 23. num. 26. Natta eos 395. num. 4. Macard. conclus. 607. nu. 42. 43. Caldas in l. si curatorem, verb. infra tempus, num. 20. C. de in. integr. refutat. Pacian. d. lib. 2. cap. 24. num. 25. Viulan. commun. verb. etas, Fular. de substitut. q. 29. Moria in empor. tit. 5. quæst. 10. Menoch. lib. 2. pref. 50. num. 33. 34. Caffili. lib. 4. controverf. cap. 14. num. 6. Fachin. controverf. lib. 6. cap. 45. substitutus enim pro fundamento haec intentionis pupillum obijisse intra tempora impuberitatis allegat, quod verum esse, omnino teneatur ostendere, cum nemo, eti⁹ impuberem fuisse constet, presumatur intra eadem etatē decessisse, Bald. conf. 451. & conf. 455. vol. 4. Cyriac. tom. 2. controverf. 367. num. 5. Tusch. lit. M. conclus. 112. num. 3.

36 Contrarium tamen alij pluribus placet putantibus, substitutum habere propriam intentionem fundatam, adseriuntque probaturum, cum, e duabus hereditate disceptatur, annos impuberitatis excessisse, Marant. in d. l. is potest. num. 157 ff. de acquir. heredit. Caccalup. in l. precibus num. 88. C. de impuber. & alij. Sapia in l. cum de etate, num. 52 ff. de probat. Alciat. suprad. reg. 2. presumpt. 14. Curt. lun. in d. l. precibus, num. 9. Boer. decif. 3. num. 30. 31. sed prior sententia, vt communior, ita & verior est.

Ibi: Quia ratione sue substitutus actur.

Præfara vera conclusio ampliatur, vt 37 locum habeat, quanvis ipse substitutus possideat, Pacian. vbi proxime, vers. Sed ista distinctio, Matic. vers. Ego autem, quicquid teneat ferret, in cap. in presentia, num. 8. 2. vers. In quantum, de probat. Advertendum est tamen, cum Mafcard. d. conclus. 607. num. 39. quæ dicta sunt, procedere, quando est controversia inter substitutum pupillarem, & successores ab intestato pupilli, sed illic vertatur cum instituto ab eodem, qui decelsit, tunc si iste egerit contra substitutum pupillare possidentem, astringitur probare, testatorum iam puberem mortuum esse, imo in eadem etate fuisse tempore conditi testamenti, quod si substitutus agat, huic etatis probatio incumbit.

Num. 7.

Adde Menoch. d. lib. 6. pref. 50. à num. 35. Pacian. d. cap. 7. n. 38. vers. Aut sumus, & alios per singulas illationes statim referendos & n. 39.

Ibi: Nec mihi placet distinctio.

Hanc distinctionem Bartoli inter dist. 38 positionem hominū, & legis probant Pacian. à num. 37. Cacheran. d. decif. 108. num. 4. vers. Non obstat, Costa in d. §. cum in bello, verb. patrem prius mortuum, num. 1. vers. Septima solutio, & alii, quos hi referuntur. At multis displaceat, ac communitia videtur; nam homo presumitur, dum disponit, le legum dispositioni conformare, l. heredes mei 57. §. Cum ita ff. ad Trebellian. Menoch. lib. 4. pref. 21. num. 5. Bart. in l. Gallus. §. 1. ff. deliber. & possum. & in d. §. Cum ita. Sic Bartoli. reprobat Menoch. d. pref. 50. num. 19. Fontan. suprad. claus. 4. glof. 7. part. 2. num. 28. Peregrin. d. art. 43. num. 53. vers. Accurritus autem Purpurat. in cons. post d. decif. 108. Cacheran. possum. 5. Socin. in l. fed. & in illo, ff. de reb. dub. 1. Ioan. Sadolet. in l. quod de pariter eod. tit.

Vt. Primò, ex hoc inferatur.

Adde Menochium num. 17. Roland. à 39 Valle de lucr. dot. quæst. 60. num. 6. Caffili. in d. l. quiduo, §. Si maritus. Idem euenit, si simul ciuiliter moriantur coniuges, vt per professionem in religione, K 3 capa-

Addit.ad Couarruias.

capitularem, allumyè modum, Palac. Rub. in d. rubric. § 74. vers. Ex hoc inferatur ad a iud. Similiter si vir & vxor sibi inuicem donauerint ei, qui superuixerit, vtroque pariter decedente in eodem conflictu, vel diuersis in locis do- natio euangelicit, Pat. Molin d. disp. 289, Sanch. d. disp. 14. num. 22. vers. Addit bene Costa.

Num. 8.

Sequitur Menoch. vbi proxime.

Ibi: Et hec stipulatio eam conditionem habet.
40 Maxime interprim exortor inge- nia difficultas, quæ oritur ex d. quod de pariter, ff. de reb. dub. quatenus ibi de cidi- tur, actione ex stipulacione conditiona- li in stipulariis heretem non transire cotra textum in §. Ex conditionali, inf. de verbor. obligat, quare omnes diuinare co- stricti sunt, & Caſtren. in d. qui auct. §. Si maritus, putat de natura illius stipula- tions esse, ut stipulator super viuat ei, quæ in matrimonio decepera est, quam interpretationem probant Menoch. d. num. 17. vers. Habet enim, Pet. Barb. in Is. Caius num. 17. ff. solut. matrimon. & alij communiter, vnde cum in d. quod de pariter, mater vna cum filia fuisse extin- cta, deficiente conditione a lege subin- tellecta, stipulatio commissa non est, ut hæres matris ad dotem agere posset, quanvis conditio explicita: Si in mari- monio filia moreretur, fuerit impleta.

41 Sed huic intellectui opponitur de l. qui duos, §. Si maritus, ff. de reb. dub. vbi viro, & vxore simul perentibus, stipula- tio de dote: Si mulier in matrimonio de- cedat, committitur, quod non euenerit, si subintelligeretur ex alia conditio: si stipulator super viuat vxori, quandoquidem ibi maritus superentes non fuit, quam obiectione diuiri aliquis potest af- ferens, in eo textu, non fuisse stipulatum maritum dotem, sed alium. Hanc solutionem non admittit textus in l. ff. posse- for 32. §. vlt. ff. dereliquis. & sumptu funer. vbi p. obatur, virum fuisse stipulatum dotis partem. si vxor in matrimonio mor- reetur, & nihil omnino responderet. Con- fultus, quod si vterque coniux simul per- reat, heret stipulatoris lucrum promis- sum coniequetur. Igitur infra dicti non potest, in huiusmodi stipulacione non desiderari, ut prius mulier, quam stipu-

lator decedat, propter Caſtrenis, & sequa- ces existimant. Nec replicet aliquis, pre- satam decisionem ex eo procedere, quod muliere & viro eodem conflictu perép- tis, presumitur illa ut debilitu prius mor- tua, quod, et si veū non sit, multi asse- verarunt, ut alibi dicetur, respondendū est enim, Cōsultum non agere de ruina, naufragio, vel alijs calamib, in quibus du- biū est, quis prior obijerit, sed genera- liter loqui de coniugib, eodem instan- ti spiritum emirantibus, etiam si eu- denter confaret, nullum alteri fuisse superflitem, adhuc enim idem iuris es- let.

Quapropter redditus, Part. opinatur, 42 in d. l. quod de pariter, interuenient con- ventionem expressam, ut ita denum dos ad matrem pertineret, si ipsa filia in matrimonio decedent, superuixerit, quod et si non expreſſerit. Confutus, plau- nè colligitur ex ratione: quam tradit: quia scilicet in auctoritate filia non superuixerit, quem intellectum defundit, ac probat Fontanel. d. claus. 4. glof. 24. num. 35. Cancer. part. 3. cap. 21. num. 38. Michael. Crass. receptar. sentent. §. Legatum num. 47. Ferrer, ad conflit. de los impubes- res, glof. 1. num. 20. 19. vbi testatur, ita suffic- iudicatur, Capyc. Latro decif. 2. num. 14. part. 1.

Vers. Tertio, eadem ratione.

Sic docet Menoch. d. lib. 6. presump- tio. num. 18.

Vers. Quartio, deducitur ex his.

Institutus & ei substitutus si codem 43 caſu simul decedant, substitutio nullus est momenti, et si vnu pubes & alter im- pubes sit, idemque iuri erit, si diuersis in locis mortui fuerint, Pacian. d. c. 7. n. 39. Matic. d. lib. 5. tit. 9. n. 7. 12 Socin. in d. §. cū in bello, n. 6. vers. 1. x quibus plura, Menoch. vero supra num. 19. 20. alter ienit opinatus, in l. fed. & in illo 19. ff. de reb. dub. ex qua præmissa conclusio proba- tur, frater tam institutus, quam sub- substitutum impuberes fuisse, quare in eis præsumi non potuit superuixerit substituti, ut transmiserit hereditatem, quod secus responderetur, ut frater sub- substitutus foret pubes, quæ consideratio ut diuinatoria admittenda non est, ne- que oblat, d. l. qui duos, §. vlt. in fine, qua-

ii.

Varia. Resolut. Lib. II. Cap. VII.

115

Ille morietur, nam ibi pater cum filio perit, & de reciproca successione inter eos tractabatur, at in d. sed & in illo, fue- rant fratres, inter quos causas differentia reperitur, ut paulo inferius probabitur, n. 45. 47.

Vers. Quinto, hinc evitetur.

44 Mortuo si nul donator, & eo, cui mortis causa donatum est, donatio te- net, & si fu. reciprocā utriusque firma manet. Fontanel. d. glof. 7. part. 2. num. 40. Harroni. in l. 9. glof. 4. num. 3. tit. 4. part. 5. Mantic. supra lib. 12. tit. 7. num. 10. Angul. in l. 11. de las mejores glof. 1. num. 5. vbi ali. Menoch. l. 3. prej. 37. an. 45. & conf. 4. num. 15.

Vers. His oblate videtur.

45 Est certa regula, quia D. Couar. pra- mittit: vide cilicet, duobus vnu extintis incendo, naufragio, aliove casu, nemini- nem alteri superuixerit intelligi, nulla habita sexus, ætatis, aut alterius qualita- tis distinctione, d. l. sed & in illo, d. l. si fin- ter. Adquæ duplex ratio reddi potest. Pri- ma, quia his casibus omnia facta eneuat, solerque robustus ante mori, quam de- bilius, quia magis, aut citius opprimitur, quæ cum adeo incerta sit, nihil in his certò ius colligere potest, nec præump- tionem inducere. Ita Donel. in d. §. cū in bello. Secunda, nā cū code fortuna impe- tu aliqui perimuntur, similis eos perire, intelligendum est, quanvis conjectura aliquid, existat, ut vnu alteri, superu- xerit, argumento: l. quod ait lex 23. §. fin. ff. ad leg. Iul. d. adulter. in coniunctis or- do non attenditur. l. 2. §. Priors, iunctio §. Si quis ita, ff. vulgar. vbi notatur, quæ consideratio, cū simus in dubio contine- da non est, licet si de superuentia etiam momentanea constaret, ad iurius effectus attenderetur. Atque ita D. Couar. se- quuntur Ioan. Sadoletr. in d. l. quod de pa- riter, Costa in d. §. cum in bello, verbo, quae filius ante perire, n. 1.

Hic non oblat textus in l. ex factu 17. §. Si quis autem, ff. ad Trebellian. vbi non dicitur, fidicomissum valuisse, quia pater liberis, qui cum eo perierant, su- peruixisse præsumeretur, sed ratio vera decidendi ad eum textus est, quam in- ter plures alias refert. Costa in d. §. Cum in bello, verbo, patrem prius mortuum, &

principio ex Caſtreni in d. l. inter, vers. Ter- tiū fallit, ff. de reb. dub. necnē quo i illa conditione: si ab ipse liberis monatur, ex mē te defuncti extitisse constetur, cum liberis simili perent cum parente, etiā verba decideri videantur, quid eam intercedit, à veritas inspicatur, quem ab ipse liberis omnia decidere, aut simul cum eisdem intercedere, cum vroque casu celter fauor eorum, quibus reiector, propriece vo- luit, qui ita deinceps exclusi luctitutū, si illi, mortuo instituto bona, possint ha- bere, & hoc nū superuixit nequit con- tingere. Nec refragarunt, quod Costa huic intellectui opponit, quod scilicet fauor filiorum verfaretur in eo, quod possent boni ad hos successores transmittere; quoniam hoc in consideratione haberi non debet, cum repugnet reiectoris vo- luntati, qui hoc commode privatum in- stitutum, dum ipi dedit luctitutum, & consequtetur, nec liberis ergo gaudere de- berent, ipsos enim defunctus cum subtili- tate concurretes præpotuit, non autem successores corum, qui ex liberis non sunt, nisi iam luctitutio esset extinta, bonis post parentis obitum in eos trans- lati.

Sed à regula supra tradita nonnulli 47 casus excipiuntur, in quibus intriu hu- manitatis, vel alia specia ratione vnu ex simili perentibus præmortuus credi- tur, luxa vero similes conjecturas, per- sonarum qualitate perpena. Hinc, quo- nies de successione reciproca inter aſ- dētes & liberos tractatur, qui ita pariter decederunt, admisum est, vt, si filius fit pubes, superuixerit, tñ, autem impubes præmorti intelligatur, l. qui dous, §. vlt. l. cū pubere 23. cū l. & cū ff. de reb. dub. Menoc. n. 30. vers. Idē cōsūit, Donel. supra, Catrē, in d. l. finit. Hæc ita constituta fuit, quia secundum ordinem nature, ac parentum commune votum liberi eisdem super- uiunt, ac succedunt, l. Julianus 26. §. vlt. ff. si quis omis. caſu testamenti, nam etiā parentibus 15. vbi glof. ff. de inofficio teſta- menti. l. scripto 6. §. fin. ff. vnde liberi, quæ conjectura alia urgentiori elicetur, quādo filius est impubes, qui ob imbecilita- tem tenerintur ætatis præsumit ante- partem in fata concessisse, quæ ratio communiter traditur add. §. vlt. & leges cum eo proximè allegatas. Ideo autem ad has conjecturas ventum est, quoniam in-

inter has personas naturalis ratio, ac pie-
tas successionem inducit, vt probant
prefata lura, & l. cum ratiō 7. ff. de bon-
damātor Socin. in d. l. quod de pariter, n.
7. vers. Aliquando, quem D. Couar. lequi-
tur in plementi.

48 Exceptio ciudem regulæ est, quod
habetur in d. l. qui duos ḡ. cum in bello, vbi
p. extinuit piter ante filium mortuus
ex conjectura nuper tradita, et si de suc-
cessione reciproca eorum, qui decele-
runt, non agatur, sed hoc ita ab Impera-
tore constitutum est humanitatis intul-
tu, vt luxuosa hæreditas ad matrem per-
ueniret, Menoch. n. 23. vers. Terti. itaque,
Curt. lun. in l. pectibus, num. 40. C. de
impub. & alijs, Alciat. lib. 10. parergo, cap.
9. Costa in d. ḡ. Cum in bello, verbis, Diuus
Adrianus credi. it. & alijs communiter.

49 Illud autem quod dictum est, quoties
de successione reciproca tractatur inter
parētes & liberos. Intelligi impuberem
prius decelesse, limitatur, cum ei datus
est pupillaris substitutus & extat mater,
nam huius fauore contrarium est dicen-
dum. Iciliēt patrem simul morientem
non superuxile pupillo, ne per illum ge-
nitrix à filii excludatur iuris creditate, quod
colligunt ex d. ḡ. cum in bello, Menoch.
num. 34. Alciat. d. cap. 9. Ied. & Idem vlt-
detur dicendum, licet non sit substitu-
tus, sed venientes abtestato ad bona pa-
tris, quoniam eadem ratio reperitur, &
sic potest ampliari, tū intelligi d. ḡ. Cū
in bello, vt procedat, licet filius sit im-
pubes.

50 Est istud addendum, quod si admitt-
atur quoconque calu presumptio, quod
impubes ob fragilitatem ante decelesse,
procedet, quanvis iam pubesceret, si pa-
rum ab impuberitate distet, nam quod
animi & corporis vires inter pupillum,
& qui proximus est pupillari extat nullus
dignoscitur differēta, atque ita Socin.
in l. mulier num. 10. & in ver. Præterea, ff.
de reb. dub. tradidit, puerū tridem an-
norum ante parentem mortuam esse
præsumendum, si simili pereat, sic Me-
noch. num. 33.

Num. 9.

51 Alla itidem exceptio ad præmissam
regulam traditur in l. inter sacerorum 26. ff.
de paci. dorab. vbi filius ante matrem
mortuus præsumitur, quod ex eo pro-

uenit, quia res aliter expediri non pot-
rat, vnde ad verisimilem conjecturam
venire, necesse fuit; stipulatus enim fue-
rat vir totam cotem, si filius anniculus
matris superiuiceret, & partem si ante ip-
lam proles periret, calus autem mortis
simultanea fuit omisus, sed quoniam
contrahentes voluerunt omnimodo ma-
ritum totale lucrum percipere, aut tor-
dos, aut pars eius debebat illi praefari, in
quo dubio Conclusus, secundum quod
vero similius erat, illum calum decidit
arbitratus, anniculum ante matrem in
coſlētu perfisse, ad quod & regula iuris
motus est iuxta quam in obcluris mini-
mum est sequendum l. semper 9. ff. de reg-
iūr. & sic partem doris duntaxat debet, &
reloluit.

Vers. Nam id dictum. Ibi: Aut plane pos-
sumus fateri.

Nequaquam hoc fatendum est, et si plures
sic fentiant, cum oblitero expelus
textus in d. l. sed & in illo, vbi papillus
non præsumitur ante substitutum mor-
tus, cum uterque simus extictus est.
Neque audiendus est Menoch. num. 19.
sentens, ibi etiam substitutum fuisse pu-
pillum, quod mera diuinatio est, cum ex
textu misimè polsi colligi, & non est,
quod nos compellat ad huiusmodi præ-
sumptionem admittandam, cum iam ra-
tionem a signauerimus specialiter d.
l. Inter sacerorum, qua maximè in contra-
rium vrgebat. & D. Couar. compunit, vt
abeat, qua recte tradiderat supra, hic de-
ciat.

Ibi: Ex quo constat Bartolum.
Hanc Bartoli distinctione reiecamus,
supradum. 38. ex alijs.

Num. 10.

Si filius etiam pubes cum patre liber-
to simili decedat, non præsumitur super-
iuere, quanvis de paterna successione
tractetur, vt patronus admittandus, cuius
fauore hoc ita est specialiter constitutus,
Bart. in d. l. quod de pariter c. 2. vers. Aut
pubes, Dyn. in d. l. qui duos, & si cum filio,
vbi Donec. Curt. lun. in l. pectibus, n. 4. C.
de impub. Menoch. n. 37.

Quod restringitur, vt non habeat lo-
cum in hætude patroni, Menoch. num.
39. Bart. in d. ḡ. Si cum filio, Socin, ibi col.
vlt.

vlt. de quo dubitari maximè potest, si sit
ex liberis, argumento §. 1. inst. de fidu-
cia, tutel.

Ibi: Quo in loco sentit.

35 Decisionem, d. §. Si quis autem, non
procedere, si ascendens fecisset substitu-
tionem, de qua ibi, sed quod substitutus
excluderetur, admisit regula d. l. qui
duos, & vlt. docuit Menoch. n. 28. vers.
Hunc casum, quod non omnino artidet,
cum in eo calu cesset fauor eorundem
ascendentium, & delendentium, & te-
stator cæceris omnibus substitutum pre-
tulerit, vt diximus supradum. 46. de quo
num. 23.

Vers. Omnibus his adamus.

36 Quod viro, & feminæ codice naufragio,
raina, vel alio infortunio peremptis,
præsumatur illa prius obijisse propter
fragiliorem sexus naturam, multi ten-
tunt, vt Signor. conf. 15. Specular. tit.
de procuratorib. §. 1. vers. Vigesimo quinto,
Dec. in l. 2. num. 44. ff. de reg. iur. Palac.
Rub. suprad. §. 74. in princip. Tirachel, de
legib. connubialib. l. 3. num. 5. & alij lau-
dati, sup. num. 7. contrarium tamen ve-
rius est, vt D. Couar. docet in præsenti,
& tenet Pacian. d. lib. 2. cap. 8. num. 14.
vbi disputat, Menoch. d. pres. 50. num. 14.
Sadolet. suprad. Fontanel. d. class. 4. glo. 7.
part. 2. num. 45. Nam quod vlti robu-
ris natura sit, quam feminæ, perpe-
tuum nō est, cum pasim fortissimum
mulier fiat mentio, vt testantur Paci-
an. n. 15. Tirachel. vbi proxime, l. 1. nu-
m. 12. & huic accedit, qui existimat, for-
minam in vulneribus sustinendis viro
fortiore est, quos tamen supra repro-
barimus. Præterea quanvis concedatur,
qualemque est conjecturam, qua
dictet, virum diutius vivere posse, hæc
fusciens non est, vt juris præsumptio
inducatur, vt in simili ratio incinatur Me-
noch. d. lib. 5. pres. 5. 1. num. 22. 23. atque
ita culus interfuerit ad fundandam luam
intentionem, sciemam ante virum sue-
cubuisse, id teneret probare. His lungen-
da sunt, quod diximus supra nu. 2. ex qui-
bus omnibus ita est, tenendum non ob-
stante, l. 1. 2. tit. penult. part. 7. quæ expre-
sum refutatur, cui D. Couar. eo modo,
quo potest respondet, scilicet ibi defi-
ce intentionem corrigit, las communie-
ne in legislatore.

AD CAPV G

Octauum.

SUM MARI V M.

- 1 Qui de materia fusè tractarunt.
- 2 Pœna quotuplex, & n. 5. 4.
- 3 Etias definitio.
- 4 An iustum sit, vt vnu pro alterius deli-
cto coercentur? cum numer. seqq. v. que
ad 15.
- 5 Pœna vindicativa culpam semper sup-
ponit.
- 6 Inocentes puniri, iniugum s.
- 7 Bruta etiam ob nefanda flagitia puniun-
tur, 18.
- 8 Inanimata etiam destruuntur.
- 9 Verbum, visitare, in sacris literis quomo-
do accipiatur.
- 10 Deum innocentes ob alitorum scelerum ex-
tinxisse, demonstratur.
- 11 Iure humano constitui non potest, vt quis
pro alterius crimen corporaliter ple-
ctatur.
- 12 Sententia Imperatorum in l. quisquis, C.
ad leg. Iul. Maieflat reprobatur.
- 13 Iusle lex humana ex causa potest irrogare
pœna non corporalem liberis delinquen-
tium, & quare, num. 24. 25.
- 14 Nunquam Deus pro alienis peccatis pœ-
nam præscriptam infligit, nec ab homine
imponi potest, n. 27.
- 15 Irregularitas quando pœna censetur.
- 16 Quorundam Sacra Scripturæ locorum,
qua sunt apud D. Couar. interpretatio
remisiū.
- 17 Theodosij Imperatoris faciūlum refutatur.
- 18 Quibus pacis hereticorum descendentes
afficiantur, & quedam notabilis circa
id adjiciuntur, usque ad num. 37.
- 19 De pœnis adulteriis liberis admittentium
crimen lege Maieflat's humana, & n.
39. 40.
- 20 Quis cognoscat an officium sit publicum;
ne ad illud descendens proditoris ad-
mittatur.
- 21 Qua nobilitate priuentur liberi reorum
lege Maieflat's.
- 22 Utrum in maioratum succendant, ad
num. 46.
- 23 An